

SPOZNAVAMO DELO DRUŠTEV

KULTURNO DRUŠTVO RAČE

In memoriam: Ivo Partlič

Lepo je, ko prihajajo prazniki. Med drugim nam obujajo tudi spomine na leto, ki se poslavlja.

Še vedno je živ spomin na našega neutrudnega in s polno mero optimizma obdanega zborovodjo Iva Partliča. Spomladi 2008 so naša zborovska srca onemela v hudi bolečini, saj se je po hitri in hudi bolezni njegova življenjska pot končala.

Bil je domačin iz Rač, ki ga je poklicna pot zanesla v Makole, od koder pa se je že leta 1969 z družino ponovno preselil v Rače. Nastopil je službo kot glasbeni pedagog na Osnovni šoli Rače. Tam je svoje delo opravljal vse do upokojitve. Leta 1970 je bil izvoljen za predsednika PD Lojze Kokol Rače in je to funkcijo opravljal vse do leta 2001.

Leta 1971 je na pobudo takratnega zborovodje Ivana Rožiča prevzel vodenje mešanega pevskega zbora in ga z veliko nalezljivega optimizma in zagnanosti vodil vse do svoje smrti, torej kar 37 let. Tak jubilej je uspel samo njemu! Kot glasbeni pedagog in zborovodja je bil tudi dobitnik več visokih priznanj in pohval. Bil je nosilec Gallusove značke, dobitnik listine z zlato značko ZKO Maribor za izredno uspešno delo na področju kulture v domačem kraju in v nekdanji občini Maribor-Tezno. Leta 2002 je prejel spominsko plaketo Občine Rače-Fram za dolgoletno aktivno, uspešno in srčno delo na kulturnem in glasbenem področju v občini Rače - Fram.

Razen dolgoletnega neutrudnega vodenja MEPZ je Ivo Partlič pred 35 leti "na noge postavil" sedaj tradicionalno prireditev "Rače pojejo". Vse življenje je živel z glasbo, veliko je prepeval in kdor prepeva, slabo ne misli!

Za sabo je pustil globoko sled, ki je ni mogoče spregledati in pozabiti.

Hvala ti, Ivo, za vse, kar si storil za glasbo in kulturo v domačem kraju!

Melita LAŠIČ

Kulturno društvo Rače na domačih in tujih odrih

Vokalne skupine našega društva so z nastopi v počitniških mesecih in takoj v septembru uspešno zvezale eno sezono z drugo.

V prejšnji številki Novic smo v reportaži opisali koncerte vokalnih skupin Fantje na vasi, A cappella in Škrjanček v Nemčiji v počitniškem juliju.

V avgustu je vokalna skupina ljudskih pevk Taščica (*njihove fotografije si oglejte v posebnem prispevku na naslednji strani - op. ured.*), ki pridno nastopa, zapela na promenadnem koncertu v Mariboru, kar se je zgodilo na povabilo Turističnega društva Maribor.

V soboto, 18. oktobra, pa so pevke uspešno organizirale srečanje 14 podobnih skupin v dvorani gasilskega doma Rače. Koncert je posnel Radio Ptuj.

7. septembra so svoj "nemški koncert" v skrajšani obliki ponovile vokalne skupine Fantje na vasi, A cappella in Škrjanček (v slavnostni dvorani gradu na Ptuj).

Konec septembra je vokalna skupina A cappella sodelovala na tradicionalnem koncertu ansambla Modrijani v Dobrni, ki ga je posnela tudi televizija. Fantje na vasi pa so 4. oktobra na povabilo vodstva "Biofest" Alpe Adria v Gradcu izvedli dvourni nastop na Glavnem trgu pred magistratom, s sporedom slovenskih pesmi.

V oktobru pa so Fantje na vasi trikrat nastopili v dramski predstavi Raztrganci v okviru Gledališča Ptuj, ko je gostovalo po Sloveniji.

Tone ŽURAJ

Ljudske pevke "Taščice" prepevale po Štajerski

Napočil je čas, da se predstavimo tudi ljudske pevke, združene v sestav "Taščica", ki deluje v sklopu Kulturnega društva Rače.

V skupini nas prepeva šest žensk in sicer: **Darinka Pahler, Sonja Olup, Klavdija Vindiš, Edita Peršuh, Anica Bračko in Majda Vake.**

Tako organizirane pojemo dobro leto, v tem času pa smo imele že dvanajst lepih in nam zelo dragih nastopov. Predstavile smo se širši okolici Štajerske, predvsem na raznih srečanjih ljudskih pevcev in godcev, kamor so nas povabili. Prejele smo že kar nekaj zahval in priznanj, ki so nam v veselje, ponos in nas motivirajo za nadaljnje delo.

Pojemo pretežno stare ljudske pesmi poznanih in tudi nepoznanih avtorjev. Ker gre pri tem za dediščino naših staršev in slovenske kulture, so nam te pesmi zelo pri srcu in imamo do njih nadvse spoštljiv odnos.

Dovolite, da se na tem mestu nekoliko natančneje dotaknem nekaterih naših dosedanjih nastopov. Naj pri tem uvodoma omenim povabilo Turistično humanitarnega društva Glas Slovenije, ki je pripravilo prireditev z naslovom "Srečanje ljudskih pevcev, pevk in godcev pod brajdami". Na tem srečanju, ki je potekalo v Mariboru, je sodelovalo 99 skupin iz vse Slovenije. Ker je na njej prepevalo preko tisoč pevcev, si je prireditev zaslužila mesto v Guinnessovi knjigi rekordov.

Prejele smo tudi povabilo na prireditev "Srečanje ljudskih pevcev in godcev" pod Lipo v Lenartu, ki smo se je 1. junija letos z veseljem udeležile.

Na nas so se prijazno spomnili tudi člani Turističnega društva Hotinja vas, ki so nas povabili na tamkajšnje srečanje ljudskih pevcev in godcev. Prireditev je zelo lepo uspela, saj je sodelovalo preko 20 skupin.

"Sosed sosedu poje" je naslednja prireditev, ki bi jo želela izpostaviti. Šlo je za srečanje ljudskih pevcev in godcev, ki se je 28. junija 2008 odvijalo v Selcah pri Lenartu.

Po nastopu smo se ustavile pod krasnim Puhovim stolpom.

Tudi v nadaljevanju poletja so se naši nastopi kar vrstili. Povabljene smo bile v Grajeno pri Ptujju, na prireditev "Zapojmo, prijatelji". Tudi tam se nas je zbralo veliko skupin, kar 22. Bilo je prečudovito, Taščice pa smo požele bučen aplavz.

Sledilo je sodelovanje v "Jezernikovi gostilni"; tako se je namreč imenovala prireditev v Lovrencu na Pohorju, ki je dobila ime po Jezerniku, nekakšnem pravljicnem bitju, ki biva v Lovrenških jezerih in je ekološko usmerjen. Tudi tam so nas poslušalci nagradili z dolgim ploskanjem.

Kot že povedano, je to le nekaj naših realiziranih nastopov, h katerim pa naj dodam še domačo prireditev, ki je bila izvedena 18. oktobra 2008 v dvorani PGD Rače in smo jo poimenovali "Zapojmo in zaigramo iz vasi v vas, prijatelji", na njej pa je sodelovalo 14 skupin ljudskih pevcev in godcev. Za lepo povezovanje programa gre zahvala Simoni Napast.

Prireditev je uspela z vseh zornih kotov, za pomoč pri njeni izvedbi pa se moramo zahvaliti Občini Rače-Fram, še posebej županu Branku Ledineku, ki ima posluš za delovanje in razvoj vseh kulturnih dejavnosti v občini, ter drugim donatorjem: mesarijama Igor Bračič in Skodič iz Rač, Kmetijski zadrugi z.o.o Rače in Pavli Brlič.

Našo prireditev je posnel Radio Ptuj in bo preko radijskih valov slišna v prazničnem decembru (ob nedeljah ob 8. uri zjutraj, s ponovitvijo ob ponedeljkih ob 19.30). Vabljeni k poslušanju!

Ljudske pevke "Taščica" si želimo veliko delovnih in pevskih uspehov v letu 2009, županu in celotni ekipi Občine Rače-Fram, vsem občanom občine Rače-Fram ter bralcem Novic pa želimo vesel božič in vse dobro v letu, ki se bliža.

Majda VAKE, voditeljica ljudskih pevk "Taščica"

DRUŠTVO UPOKOJENCEV RAČE

90 let Marije Ovčar

Marija Ovčar, ki stanuje v Račah, v Ul. bratov Turjakov, se je rodila 28. junija 1918.

V zakonu s sedaj že pokojnim možem so se jima rodili trije otroci. Mariji, ki jesen življenja preživlja z družino najmlajše hčerke Marije, pa sedaj delajo družbo in ji krajšajo dneve vnuki in tudi že pravnuki.

Mariji Ovčar smo ob 90. rojstnem dnevu iskreno čestitali in zaželeli zdravlja ter dobrega počutja

Sodeč po fotografiji, ki izdaja mladosten videz Marije Ovčar, gotovo ne bi rekli, da je za njo že tako dolga življenjska pot. Slednja je bila in je še vedno zanimiva, polna lepih, pa tudi žalostnih doživetij. Pomembno je, da je vselej verjela v življenje in njegove vrednote ter se ni ustrašila ovir, ki so se ji postavljale po robu in s katerimi se je v življenju borila.

Posebno pozornost pa je posvečala pevskim zborom. Petje ja namreč od nekdaj njena velika ljubezen. Z njegovo pomočjo je tudi lažje prebrodila vse težave, ki so nastopile v dolgih devetih desetletjih.

Ko smo jo pa povprašali po receptu za dolgo življenje, je dejala: "Skromnost. To je lepa vrлина."

Ob visokem življenjskem jubileju Marije Ovčar so slavljenki voščili njeni domači, prijatelji in sosedje, pa tudi predstavniki DU Rače smo ji izročili skromno darilo in šopek cvetja.

Slavica KOREN

PROSTOVOLJNO GASILSKO DRUŠTVO FRAM

Naš novi gasilski dom

- **Gradnja novega gasilskega doma v Framu - od ideje do izvedbe**

Že pred letom 1950 so framski gasilci gojili idejo o gradnji novega gasilskega doma.

V arhivu društva hranimo načrt in predračun za novi gasilski dom že iz leta 1951, a do gradnje takrat ni prišlo. Potreba po novem in času primernejšem gasilskem domu se je z leti stopnjevala. Svet KS Fram pod vodstvom takratnega predsednika Sveta KS Fram, **Stanka Korena**, je v septembru 1991 Prostovoljnemu gasilskemu društvu Fram dodelil parcelo št.: 77 k. o. Fram, nasproti starega gasilskega doma, za potrebe novogradnje.

V letu 1992 je prišlo do denacionalizacijskega postopka, ki je prenos zemljišča zavrl za več kot deset let. V novembru 2002 je Upravni odbor PGD Fram imenoval gradbeni odbor za gradnjo novega gasilskega doma v sestavi: **mag. Anton Bergauer - predsednik, Franc Pečovnik, Miroslav Lešnik, Branko Domadenik, Bogomir Uranjek, Anton Cvetko, Jože Frešer, Anton Jarc, Karol Golaušek, Miran Fric in Ivan Blažič - člani**. Tako smo v letih 2003 in 2004 izbrali primeren osnutek objekta in naročili izdelavo projektov, ki so bili konec leta 2004 osnova za začetek pridobivanja gradbenega dovoljenja. Projekt je izdelal **Biro za urbanizem Maribor d. o. o.**, pod vodstvom arhitekta **Branislava Rajiča**.

Gradbeno dovoljenje smo dobili 09. 09. 2005.

Vzporedno s pridobivanjem gradbenega dovoljenja smo v prvi polovici leta 2005 izvajali pripravljala dela za pričetek gradnje. Takoj po pridobitvi gradbenega dovoljenja (12.09.2005) smo pričeli s prvimi zemeljsko gradbenimi deli.

Gradbeni odbor v sestavi (zgornja vrsta - od leve):
Miran Fric, Anton Jarc, Bogomir Uranjek, Branko Domadenik;
spodaj: Jože Frešer, Mirko Lešnik, mag. Anton Bergauer - predsednik,
Franc Pečovnik, Ivan Blažič, Anton Cvetko;
na fotografiji manjka Karol Golaušek

Ročna zemeljska dela

Gasilca veterana Ivan Blažič in Franc Komar varita železno armaturo

24. 09. 2005 je bil, v sklopu prireditev ob počastitvi krajevnega praznika Frama, položen temeljni kamen novega gasilskega doma; položila sta ga **Miran Bogataj - poveljnik Civilne zaščite Republike Slovenije** in **Branko Ledinek - župan Občine Rače - Fram**, ob pomoči sopolagalcev Martina Petelinška - takratnega predsednika KS Fram, Franca Pečovnika - takratnega predsednika PGD Fram in mag. Antona Bergauerja - predsednika gradbenega odbora za izgradnjo novega gasilskega doma.

Po svečani položitvi temeljnega kamna so polagalci nazdravili

V zimskih mesecih 2005/2006 smo pripravili in na vsa gospodinjstva KS Fram razposlali vlogo s predstavitveno brošuro za zbiranje prostovoljnih prispevkov. Podobne vloge za donatorstvo ob novogradnji smo posredovali podjetjem in obrtnikom v KS Fram, podjetjem v občini Rače - Fram in tudi nekaterim podjetjem izven naše občine. Odziv naših krajanov in podjetij, ki smo jih zaprosili za donatorstvo, je bil izjemen. Akcija zbiranja prostovoljnih prispevkov po gospodinjstvih KS Fram in donatorskih sredstev po podjetjih je tekla skozi celoten čas gradnje, vse do predaje doma v uporabo v septembru 2008.

Nadzor nad celotno izvedbo gradnje novega gasilskega doma smo s pogodbo v septembru 2005 zaupali podjetju **Elektrostrojni inženiring d. o. o.** iz Maribora.

V prvi polovici leta 2006 smo na podlagi zbranih ponudb za gradbena in krovsko kleparska dela ter za izdelavo in vgradnjo oken ter vrat izbrali najprimernejše izvajalce.

Betoniranje plošče

Predsednik gradbenega odbora mag. Anton Bergauer z načrtom novega doma na gradbišču

Župan Branko Ledinek si s predstavniki gradbenega odbora ogleduje gradnjo doma

Les za ostrešje smo v celoti pridobili v obliki prostovoljnih prispevkov od krajanov KS Fram, predvsem od kmečkih gospodinjstev iz Planice, Kopivnika, Loke nad Framom, Ranč in nekaterih pohorskih kmetij izven KS Fram. Ostrešje je načelal **Stanko Fifer (Gert)** iz Planice. Vezavo in montažo ostrešja je ob pomoči prostovoljnega dela naših gasilcev izvedel **Jože Fifer** iz Frajhajma. Vsa dela spravila lesa iz gozdov, priprave lesa za ostrešje, vezavo ostrešja in dostavo tega na gradbišče v Fram so opravili člani naših gasilskih trojk s pomočjo nekaterih ostalih članov društva. Pripravo lesa za opaže, zračni most in podobno so izvedli naši člani gasilci - veterani.

Med prostovoljnimi prispevki krajanov je bilo zbrano cca 100 m³ lesa, ki ga je bilo treba podreti, spraviti na žago in razrezati

Prevoz lesa za ostrešje skozi Kopivnik

Gasilci veterani barvajo les

Postavljanje ostrešja, pri čemer mojstrom vsak dan pomaga ekipa gasilcev iz druge vasi v KS Fram

V drugi polovici leta 2006 in v letu 2007 smo izvedli vsa preostala potrebna gradbena dela in na osnovi izbranih najprimernejših izvajalcev izvedli večino obrtniških, instalacijskih in montažnih del.

Z izvedbo navedenih obrtniških del je bila prve dni januarja 2008 omogočena preselitev iz starega v novi gasilski dom, saj smo stari gasilski dom morali zapustiti do konca januarja 2008, ker smo ga novembra 2007 prodali novemu lastniku.

V letu 2008 smo nadaljevali z manjkajočimi obrtniški in montažnimi deli ter urejanjem okolja, nabavili in namestili pa smo tudi nekaj notranje opreme. Ministrstvo za obrambo, Urad za zaščito in reševanje, je na svoje stroške dobavil in namestil novo sireno.

V obdobju fizične gradnje novega gasilskega doma v letih 2005, 2006, 2007 in 2008 so poleg pogodbenih izvajalcev in dobaviteljev dela izvajali še mnogi podjetniki, ki so za nižjo ceno ali sponzorsko opravili mnogo prevozov, raznih strojnih in drugih obrtniških ter ostalih storitvenih in strokovnih del.

Strošek celotne gradnje novega gasilskega doma po zbranih podatkih do konca avgusta 2008 je znašal **750.000,00 EUR**. V tem znesku so zajeti vsi stroški - od vrednosti zemljišča, idejnih zasnov in projekta z gradbenim dovoljenjem do vseh stroškov celotne gradnje z vsemi potrebnimi obrtniški deli, urejanjem okolja in nekaj najnujnejše notranje opreme.

Za gradnjo novega gasilskega doma je Občina Rače - Fram v letih 2006, 2007 in 2008 prispevala dobro polovico celotne vrednosti iz občinskega proračuna. Ostalo, malo manj kot polovico vrednosti, je zbralo PGD Fram.

V vrednosti sredstev gradnje novega gasilskega doma, ki ga je zagotovilo PGD Fram, so všteta finančna sredstva, ki jih je društvo pridobilo od prihrankov preteklih let in pobranih prispevkov za novogradnjo od krajanov KS Fram. Všteta so tudi sredstva, ki so jih prispevali donatorji in sponzorji v obliki finančnih sredstev ali opravljenega dela. Vključena so finančna sredstva od prodaje starega gasilskega doma in všteta vrednost zemljišča, na katerem stoji novi gasilski dom. Ovrednotili in všteli smo tudi dobrih 16.000 ur prostovoljnega dela članov in simpatizerjev Prostovoljnega gasilskega društva Fram, ki so bile opravljene v letih priprave na gradnjo in same gradnje doma, do septembra 2008.

Celotne priprave na gradnjo in samo gradnjo je vodil in nadzoroval gradbeni odbor, ki je redno pripravljaj predloge

izvajalcev posameznih del. Te je dajal v potrditev upravnemu odboru društva in tudi redno obveščal upravni odbor ter članstvo o poteku gradnje. Da je gradnja tekla nemoteno in učinkovito, sta posebej zaslužna vsaj dva člana gradbenega odbora in sicer mag. Anton Bergauer ter Anton Cvetko.

Lep, funkcionalen novi dom PGD Fram

V aprilu 1888 so framski gasilci postavili brizgalno in inventar v skladišče, ki je kasneje prešlo v last društva in postalo gasilski dom. Januarja 2008 smo člani PGD Fram premestili opremo in sredstva v prostore novega gasilskega doma. V letošnjem letu tako obeležujemo 120. obletnico reševanja vprašanja primernih prostorov za delovanje framskega prostovoljnega gasilstva, ki je s svojo 122-letno zgodovino trdno vsidrano v življenje kraja.

V dobi klimatskih sprememb in s tem povezanimi pogostejšimi naravnimi nesrečami, ki smo jim priče, je čedalje očitnejša potreba po dobro organiziranem reševanju in posredovanju, ki mora biti dostopno in hitro odzivno. Pomoč, če naj bo uspešna, mora biti blizu kraju dogodka in ljudem, ki jo potrebujejo. Prostovoljno gasilsko društvo, ki živi in diha s krajem in je ustrezno opremljeno, je prav gotovo dober odgovor na izzive te vrste, ki so pred nami.

Delovanje prostovoljnega gasilstva je že v preteklosti bistveno presešlo okvirje zgolj obrambe pred požari, izzivi današnjega dne pa te okvirje še širijo. Ustrezna opremljenost in usposobljenost sta za učinkovitost reševanja osrednjega pomena. Slovesna predaja novega gasilskega doma svojemu namenu je tako bila vrhunec dolgoletnih prizadevanj več generacij članov in krajanov.

Posebna zahvala gre aktivnim gasilcem PGD Fram, veteranom, gasilskemu podmladku, ženski desetini in gasilskim trojkam; brez dela in prizadevanja slednjih obsežnega projekta ne bi bilo mogoče uspešno izvesti. Naj ponovim, da je bilo v zgradbo vloženih preko 16.000 ur prostovoljnega dela!

Postavitev novega gasilskega doma tako predstavlja medgeneracijsko vez in presega formalni okvir delovanja prostovoljnih gasilskih društev danes. Govori o tradiciji in kulturi zavezanosti humanim idealom ljudi tega področja. Priča tudi o povezanosti skupnosti, ki, kljub različnim mnenjem, zmora dovolj moči in modrosti za spoznanje, da obstajajo okoliščine, ko ne gre čakati na pomoč od drugod.

Nov gasilski dom kot središče delovanja PGD Fram, pa tudi širše skupnosti, bo prav gotovo poskrbel za novo in svežo vzpodbudo razvoju prostovoljnega gasilstva na framskem. Nedvomno bo s svojimi prostori vnesel tudi možnost razvoja novih in kakovostnih vsebin v življenje kraja.

Ob koncu gradnje novega gasilskega doma v Framu je potrebno pohvaliti prizadevnost našega župana Branka Ledineka in članov Občinskega sveta Občine Rače - Fram, ki so razumeli prostorsko stisko našega društva in s tem pripomogli k izgradnji novega gasilskega doma ter zagotovili nepotrebna finančna sredstva. Še posebej pa se ob koncu gradnje zahvaljujemo darovalcem prispevkov po vaseh KS Fram ter sponzorjem in donatorjem iz vse države za njihove finančne in materialne prispevke.

Opravičilo darovalcem

V imenu Prostovoljnega gasilskega društva Fram, pobiralcev na terenu Kopivnika, Morja in Ješence, tajnice društva, urednika brošure, gradbenega odbora in predsednika društva se vam iskreno opravičujemo zaradi neobjave nekaterih vaših imen med darovalci prostovoljnih prispevkov za izgradnjo novega gasilskega doma v Framu (v brošuri, izdani ob otvoritvi novega doma PGD Fram, septembra letos) in sicer na rajonih št.: 9 - Morje vas, 10 - Ješenca in 12 - Kopivnik.

Do napake je prišlo nenamenoma.

Rajon št. 9 Morje (vas): Katarina Moreše, Marija Jurkovič, Anton Kolar.

Rajon št. 10 Ješenca: Štefan Predan, Zlatko Gregorinčič, Janko Komes, Jožef Ogrizek, Pavel Martineli, Vladimir Jurančič, Majda Bodner, Jože Miklavc, Branko Krajnc, Mira in Tanja Furlan, Darja Mohor, Dejan Breznik, Bojan Maček, Franc Kolarič, Anton Mar, Boris Brodej, Robert Šuster, Marija Falež, Jožefa Milec, Rudi Krajnc, Franc Damjan, Leopold Furlan, Reno Vaingerl, Mirjana Štukovnik, Veronika Majhenič, Milan Ekerl, Dragutin in Željka Margič, Peter Duh.

Rajon št. 12 Kopivnik: Vladimir Korbar.

Ponovno se vam zahvaljujemo za darovane prostovoljne prispevke in se še enkrat opravičujemo za neljubo napako. S spoštovanjem!

mag. Anton BERGAUER,
predsednik gradbenega odbora in predsednik PGD Fram